تاتارستان
خەبەرلەرى

Уг. Театральной и Черноозерской ул.
Прием в редакции с 10 до 3 час. дня.
ТЕЛЕФОН:
№ 15—79.
ЦЕНА № 5 руб.

قبول سەعەتلەرى ايرتە ١٠ دان ٣ كە قەدەر.
تيلفون نومیرى ١٥—٧٢.

№ 2 (106) Вторник 4 Января 1921 г. | سيشەنبە | ٢ نومر (١٠٦) ٤ غينوار ١٩٢١ يل

قەطعى سوز ئەيتلدى.

٣٠ نچى ديكەبردە بۇتون روسيە صاۋيتلارينىڭ ٨ نچى ئسيەزدى ياپلدى.

ياڭادا صوغشدان توقتلب كون كورشنى زەتلەو يولىنا بۇتون كۆچن يوڭەلتكەن روسيە پرالىتارياتىنىڭ يوبوك پاولامينتى آلدا كيلب ياتقان مەسئەلەلەر خاقندا قەطعى سوزن ئەيتدى.

بەينەلمىلەل، خەربى ئەحوالىر خاقندا دا كلاد ياصاغان ئيپتەش لينين، ھەزرگى ياڭ ئيتو واقتى بر ياقدان بزنڭ قەھرمان قزل آرميەبزنڭ ئوتكين تشلكى آرقاسندا آلنغان بولسا، ئيكنچى ياقدان كاپيتاليستلار ياقندا آرتق كورەش دەوام ايتلرو نڭ فايداسزلغن سيزو، غەربدە ئشچيلەر خەرەكەتى ئوسوى بلەن بولگە كوچەيب باراتوغان ھەم صەناعەت تورغوزلغى ئاۋرلق ئشچى كرەمسيەنگە قارشى كوتەرلگەن قوللارن توشوردى، ئلار بولگە ئوراق وقت جال ئيتەرگە ئيرك بيرەدي،

٨ نچى ئسيەزد تەمام ئشدەن چقدق ئيلنيق شولى ياقندا ئيتو واقتندا تەزعە چارەلەرن ئوزى ياقدان ئيكشرب، قەطعى سوزن ئەيتدى...

... ياڭ بلەن بوينچا، اون يل ئچندە آول خوجالغى ھەم فابريك صەناعەتن تەمامى بلەن ئيليكترو كوچى بلەن ئشلەتە تورغان خالگە كيترو گە قەرار بيردى.

چيت مەملەكەتلەر بلەن آلش - بيرش ئشلەرن ياصاو ئوچون پلان سزدى. كاپيتاليستلار قولىدان مەھەر صەناعەت آوتقا تورغان قورالارنى ئلەكترب، كيلەچەك تيز زامانىدا آلارغا چالنج قالماڭ ئيتب روسيەنڭ ئوزن مەھەر صەناعەتن آوتلرو يوللارن سزدى.

صاۋيتلار ئيدارەسىنڭ آق مويەكلگى ھەم قانسەلەريە بوتقاسى بلەن كورەشو ئوچون فايدالى قەرارلار چقاردى

قزل آرميەنڭ ئوچەدەن ئيكى ئولوشن خزمەت فرونتينا كوچرب يارتى يلدا ئوني ئەھلگە قوبارغا قەرار ئيتلدى.

قسقاسى روسيەدەگى جيمرلگەن صەنا عەتي، كون كورش، تيمر يول ھەم مو يوللارى، قالارلغن بيش يل ئچندە ئوز يىنڭ بوغاريقى دەرەجەسينە جيتكرو گە پلانلار قەبول ئيتب، بۇتون روسيەدەگى ١٣٠ ميليون خالقنى كيلەچەك يل بر واقتلردا بر تەرەققىيگە ايتراتيبە، آغاي، ئچو كيمەلك وەباشقا فەرسەلەر بلەن بر يل ئچندە تەمام تەئمين ئيتب جيتكرو گە قەرار بيردى

بر آطدان آرتق صويلەگەن صوزلەرنى شول بر آتنا ئچندە صويلەگەن صوزلەردەن فايدالانوب چغارلغان طلوري ھەم دوروست قەرارلارنى صوندا، بكرمى، اوطز يوللق مەقالەگە صيغدرو مومكين توگل، شولايدا بولسا ٨ نچى ئسيەزدا ... ...

... فايدالانوب روسيەساۋيتلار جومھورييەتي بر ئيكى يل ئچندە تەمام طاقو لاماق، ماھير طاورمدلى پرالىتارييات مەملەكەتي ياصاو. شونڭ ئوچون ئيبر ئشلەو چغاروني آلدان مەركەزدە خاورلانگەن بولان بلەن ئشلەرگە، شول پلاننى ئودەتەتە ئشلەب چغارغە، تيمر يول، مو يولى، فابريك زاۋود صەناعەتي، ئيليكتراەنرو ئشلەري، آول خوجالغى ئشلەري ھەممەسى ٨ نچى ئسيەزد كورسەتكەن پلان بوينچا ٨ نچى ئسيەزد ئيتكەن مودەتدە تەمام ئشلەنوب بتەرگە تيېش.

٨ نچى ئسيەزدنڭ قەطعى صوزى شول!

وەلى شەفيعوللين.

ساۋيتلار روسيەسىندە

روسيەنىڭ بۇتون ئش بلەن كون كوروچيلەرىنە.

... بولغا ساۋلارغا كېرەك دېبىز. [illegible] بويىچا كۈرەشنىڭ ئۆزى بۇنىڭ [illegible] باشچى كوچلەر بۇنى فرونت ئوچۇن [illegible] تلېزاوات تېبىندك.

شول سەببىلى بزنىڭ ھۆكۈمەت مۇئەسسەسەلەرى تېيوسلىكىگى ئىشلەرى بويو مشارب كېلدى.

ساۋېتلار روسىيەسىنىڭ تارىخىدا ئۆچ دەۋر.

ساۋېتلار روسىيەسىنىڭ تارىخى ئۆچ دەۋرگە بولنە:

١) پرولېتارىيات ئۆز قولىدا ھاكىمىيەتنى ئالغانلىقى ئىلك ئۆلكىگى دەۋر. بو دەۋرنى ئاسەولنى دەۋرى دېب آتارغا بارى. بو دەۋردە ايختىلال اورگانلارى، مەركەز ھوغش آرگانىزاسىيەسى بولدى اورنلار. ابسە بورژوازىيەنى ۋلايەتدان بەرب تۆشرو بلەن مەشغول بولدى. پرولېتارىيات ماسساسى ۋلايەتنى بورژوازىيە قولىدان تارتب آلودا بىك زور غەيرەت كورسەتدى. بو ئىچى دەۋر. «ۋلايەت اورنلاردا بولۇرغا تېيشلى» دېگەن اوزلغ بلەن بىك بق باغلانغان ايدى. آول ۋاقتدا بولەكەن پرولېتارىياتنى مەركەزى بوق ايدى ئەلى.

ايكنچى دەۋر.

ايكنچى دەۋر ۋرانگېل تار-مار ايتو بلەن بتە. اول دەۋردە تەشكىلىكىنى تەھەرنىڭ ھىسابىن ھوشى تېيزد قارى. بو دەۋردە [illegible] ماباھەرات ايلە. مىكسىبىك كوب ساۋېتلارنىڭ بورقاكوللارىن قاراب چارغا تەرى كېلدى: آلارنىڭ سەمەسىلە قزل آرمىيە قايداسى ئوچۇن ئىشلەر يارلب ياتا. بو ۋاقت بىك قەتتى چارەلەرگە كرەشونى طەلەب ايتكەنلىكىن بو بىك كوب كىزوردەگى مەسئەلەلەرنى ۋاقتلى روشتە ياقا قويوب طوردق. ھەر يافدان چولغاب آلغان كوب سانلى دوشمان بلەن كورەشو ئوچۇن بو كوچلى بر مەركەزنىڭ بولۇرغا تېيشلىگن آڭلادق. بو قەھرمانلارچا كورەشنى آلب باروچى قزل آرمىيەگە ياردەمنى كېڭەيەتكەنى اوزبوگە ياشقا يافدان آرتغوانى بز جەماعەت آلونى چىگلەرنىڭ سالادق. مىليونلارچا ئىشچى ھەم كومىلەلەر اوز ايختىيارلارى بلەن ساۋېتلارنى سالو بولندا چالارى تەنلەرى بلەن خزمەت قېلدىلەر.

آلار بورژوازىيەنى قوۋب ھەم كاپىتالنى قسرقالايب ساتسيالىزم خوجالقى قورۇ ئوچۇن قان توكدىلەر. ھەم ايندى نوبەت ئوچۇن ساۋېتلارنىڭ ئىچكى آنيادا ھەز ساۋېتلارنىڭ ۋەظىفەسى بوتون ھەممە آول ھەم يارلق تەرمىلەرنى خوجالق ئىشلەرى بولغا قويۇب ئوچۇن ماھىرلارات ايتو بولۇرغا تېيش.

بزنىڭ دوشمانلار بزنىڭ قايغىلى خلقلارى.

روسىيەدە ھەممەت [illegible] بزنىڭ دوشمانلارى [illegible] بولغان [illegible] ھەم صاتىق [illegible] بزنىڭ ۋ لاكيادارلارنى روسىيەت [illegible] چقىب [illegible] آقلانوبزغا قايى [illegible] ايتەلەر بزنىڭ دوشمان [illegible] بولغان بورژوكراتزم [illegible]

[illegible] ار ھادلامانلار.

[illegible]روسىيەلىلەر تۆرەشى.

بىك آور ھارلار آمتدا بولوغا قاراماصدان بز اوزبونىڭ دوشمانلارىزنى جېڭب كوچلى ساۋېتلار ايدارەسى ئورنادق. ساۋېتلارنىڭ ھول كوچلى آپپاراتلارى ھەز بوتون دونيادا قورى جيرنىڭ التىدان بر ئولوشىدە تارالدى. ھەتتا بزنىڭ ايك ياوز دوشمانلار بزبولغانى ايستىرلاردا. ھازر ساۋېتلارنىڭ روسىيەدەگى اوز كوچى ئىلە بەيدوچى ھالقنىڭ تورمشىنا قوزغولانلغن ھەم ھامالدا روسىيەنىڭ تورمشىدا ياقلاشب بارھانن ايقرار ايتەلەر. بزنىڭ وظىفەبز ھەزر ساۋېتنىڭ تورمشى ھەم ساۋېتنىڭ انشا كلىگى ھاقدا مەعلومات جيبو ھەم قولى ئۆيرەتو. بز اوزبزنىڭ خوجالق ئىشلەربز بوللاربز ھەم آھاۋ ئىشلەرىنى نقلب ئۆيرەنۇرگە تېيشلىبز. ھاصل بز ئوزبزنىڭ ساۋېتلارنىڭ ھالىن بېش بارماغبز ھېكالى بلور كە تېيشلىبز.

ساۋېتلارنىڭ تۆزلشى.

بو تۆزلشى تەصدىقى ايتلب بامەگەن ئەھمىتى مەعلوماتلارغا قاراغاندا ٢٠ نچى يلنىڭ بولچى يارتيسندا گوبېرنا باشقاروچى كامىتېتلارىنىڭ ٧٨ پراتسېنتى ايكنچى يارتيسندا ايسە ٩٠ پراتسېنتى كاممونىستلار بولغان. ھەممەن ساۋېتلارنىڭ كاممونىستلار قولىدا بولوچىلغى ايكار ايتلى تۆرەغان ھەنىيەت. ئەلەمسىلدە قارھى باشقاروچى كامىتېتلاردا كرەشتىيەن ۋەكىللەرى بىك آز بولا تىگەن. قايسى بر گوبېرنالاردان آلغان مەعلوماتلارغا قاراغاندا ئويەز باشقاروچى كامىتېتلاردا [illegible] ايكەن. [illegible] بولسادا ساۋېتلارغا [illegible] كرەشتىيەنلەرى جەلب ايتەز گە كېرەك.

ساۋېتلارنىڭ اورنلار بلەن مۇناسەبەتى.

ساۋېتلارنىڭ ئويېتلارن آتوبوركەلى ھولنى گوبېرنا باشقاروچى كامىتېتلارنىڭ ئويەز باشقاروچى كامىتېتلارى بلەن ئىشلەشو مۇناسەبەتى بولمادانلقلارى آڭلادى. ئويەز باشقاروچى كامىتېتلارنىڭ ئولسە باشقاروچى كامىتېتلارى بلەن مۇناسەبەتى دى ئاھى آزراق كورنە. ٣٠ گوبېرنادا ئويەز باشقاروچى كامىتېتىنىڭ ئەعزالارى ايكى آيدا بوگەنەۋقتەرە ژوال آلاردا جەب بورى ايكەن. اوزلاردا ساۋېتلارنىڭ بر بىرسى بلەن مۇناسەبەتلەرى ھېچ ھېكىسز باشقارتورغا كېرەك. ساۋېت ئەعزالارى آوللاردا كوبرەك بوروب، آول ھالقى بلەن كوبرەك تانىشب طورغا تېيشلىلەر.

ساۋېت خزمەتچىلەرى.

ساۋېت خزمەتچىلەرىنىڭ سانلارى ھادەدن تاش كوب. مەنە بوناقدار ساۋېت خزمەتچىلەرىنىڭ [illegible] لارى ززوابيب كېتەدە ھولنىڭ آورقاصندا والاكىدا كېلب چقدا. مسكوۋدە ٢٠٠ مىڭدىن آرتق ساۋېت مۇئەسسەسەلەرى بار. بترا گرادتا ايسە ١٤٧ مىڭ [illegible] ساۋېت خزمەتچىلەرى آرمىيەسى ھېچ ھېكسز آزايوغا كېرەك [illegible] ساۋېت خزمەتچىلەرىنىڭ ١٠ دان ياشلاب [illegible] قەدەر بولغانلارن اوقىرابلەرنى [illegible] ايدارە كە اوغازغا تېيشلىبز.

بيوروكراتىزم.

بيوروكراتىزمنىڭ سەببى ايكى تورلى:

ايك زور سەببى مەملەكەتنىڭ ايقتىصادى يوقلغىنىڭ. ٥٠٠ بار ايكەن ٥٠٠ ئىشچى كە بولب [illegible] بىك آنسات. ئەمما ٨ بار ايكەن بىك ايتلگەن ٧٠٠ ئىشچى [illegible] بولغانلاريقدا بولب بيرو بىك چبان شول. بيوروكراتيزمنىڭ ايكنچى سەببى ايكە ساھن قاراسى.

ئىشچى - كرەشتىيەن ئىنىسپېكسىيەسى.

بيوروكراتيزم بلەن ايكىلەشى كورەش بزنىڭ خوجالق ايشلەربزنىڭ يولغا سالنوى بولاچاق. مەنە شوھەنەبى [illegible] ايشچى بيرويولىدا ئىشچى، كرەشتىيەن ئىنسپېكسىيەسى بىك زور رول اوينايا چاقتر. ھەز اول بىك بوشاق ئەلى. آنى ياخشرتو اوچون آندا ميليونلارچا ئىشچى، كرەشتىيەنلەرنىڭ اوز ۋەكىللەرىن كرتورگە كېرەك.

ساۋېتلار ھەم پراف ساپوزلار.

[illegible] اشنى كوتەرلە [illegible] بىك كوب [illegible] خوجالق [illegible] پراف-ساپوزلارنىڭ [illegible] ساۋېتلارنىڭ [illegible] آويايلار.

لاكىن بو فېكر يالغش [illegible] ساۋېتلار ئۆرنە پرالېتارىيات ۋلايەتىنىڭ مەركەزى بولب [illegible] باشقا پراف-ساپوزلاردا [illegible] ئەمما [illegible] قارش آوللاردا ساپوزلار يوق. (بوتون روسىيە [illegible] ساپوزى يارداى. لاكىن اول [illegible] بوشاق ئەلى)

بوتون روسىيە مەركەزى باشقاروچى كامىتېتنى ياڭادان تۆزو ھاقندا - لايىھە.

ايبنەمش زىنوۋىيەف [illegible] روسىيە مەركەز باشقاروچى كامىتېتى [illegible] مەركەز باشقاروچى كامىتېتى خالق كامىسارلارى [illegible] بوتون اورگانلارى [illegible] مەركەز باشقاروچى كامىتېت [illegible]

اوكتەبر ريۋاليوتسىيەسىنە قەدەر ايبنەمش لېبيەن ئەيتكەنچە ھالقە قويارغا تېيشلىبز. اول: خالق ھەم پراف ساپوزلار بلەن ياقن مۇناسەبەت طوتارغا كېرەك دېگەن ايدى. اورنلاغى كېشىلەرنى سايلاو ھەم آلماشتورو. ايچى خالق بلەن زاكون چىقاروچى اورگانلارنىڭ بر يەرسىدە ياقن مۇناسەبەتلەرنى كېلب چغا. ايبنەمش لېنىننىڭ؛ [illegible] دەن قوبرقمافز، آلارغا [illegible] تلى مەسئەلەلەرنى ھەل ايتەرگە بيوكرن بز بر ۋاقتدا يا [illegible] دېگەن سوزن خاطردان چقارماسقا كېرەك. بز شول سوزلەر ھەم ٨ اچى ساۋېتلار اسيېزدىنىڭ ۋەكالەتى بلەن اشكە باشلارغا تېيشلىبز. مۇكارغا قەدەر شوشندى ادامچلى، باتر ھەم اشچى، كرەشتىيەن اشلەرىنىڭ موۋەففەقىيەتلى روشدە بارورنا اشانمان ھېچ بر اسيېزد بولغانى يوق ايدى ئەلى.

ايبنەمش كالانتاي نۇطقى.

اسيېزدنىڭ ٢٨ اچى ديكەبردە بولغان مەجلسندە، بىك كوب سانلى ئىشچى خاتونلار كرەچن يورت خزمەتلەرندن آزات ايتب، خوجالق اشلەرن بولغا قويو اشنە قوشو ھاقندا قەطعى چارالارغا كرشونى تەقديم ايتب ايبنەمش كالانتاي نطق سويلەدى. ايبنەمش كالانتاي، ساۋېتلار روسىيەسىندە [illegible] مەملەكەتنى [illegible] ايتو يولىدا يارلقى ١٤٠ مىڭ قزلار ھەم يەش خاتونلار اشلى. بر [illegible] مەملەكەت اشىنە كرمەگەن، بىك يورت اشلەرى بلەنگىنە مەشغول بولب طوروچى ميليونلارچا خاتون - قز بار دى. خالق خوجالغى اشلەرن يولغا قويو اشىنە خاتونلارنى جەلب ايتو اوچون خاتونلارنىڭ آتالق اشلەرن سالاو ھاقندا [illegible] بىك كىك روشدە طورمشقا تەطبىق ايتولورگە تېيشلى. [illegible] ايبنەمش كالانتاي اسيېزدە [illegible] خالق [illegible] ھەم كرەشتىيەن خاتونلارنىڭ [illegible] اسيېزد [illegible] قەبول ايتلدى.

بوخارادان تەبرىك.

موكرا بوخارا جمھورىيەتىنىڭ ۋەكىلى، بوخارا جمھورىيەتى ايسمندن ساۋېتلار روسىيەسىن تەبرىك ايتب، مۇندان سونگ دە بوخارادا قوتلغ [illegible] شەرقنىڭ ھەر بر مەملەكەتىندە قزل بايراق كوتەرلەچەك كون كېلە آلمت ايتە.

ايبنەمش زىنوۋيۋفنىڭ دا كلادى مۇناسەبەتى بلەن چقارلغان رېزاليوتسىيە.

بەعضى بر ئوزگەرتو ھەم آرتدورولاردان سونگ اسيېزد بو كامىسسىيەنىڭ ساۋېت اورگانلارنىڭ اشچلىكلەرن آرتدرو ھاقندا رېزاليوتسىيەسىن بر آۋزدان قەبول ايتە.

ساۋېتلار روسىيەسى بلەن اوكراينانىڭ ايتتىفاقى.

روسىيە ھەم اوكراينا خالق كامىسارلارى شورالارى ايسمندن ايبنەمش راكوۋسكى چقب، ساۋېتلار روسىيەسى بلەن ساۋېتلار اوكراينانى آراسىدا صوغش ھەم خوجالق اشلەرى ھاقندا ياسالغان مۇعاھەدەنى ايعلان ايتدى. ھەم بو مۇعاھەدەنى اسيېزد بر آۋزدان تەصدىق ايتدى.

ايبنەمش طروتسكى دا كلادى ھاقندا مۇزاكەرە.

ايبنەمش طروتسكىنىڭ [illegible] ھاقندا ياسالغان دا كلادى مۇناسەبەتى بلەن يەڭادان تېمر يول ماستەرسكويلارى [illegible] ايشچىسى چقب، [illegible] تېمر يول اشچىلەرىنىڭ بىك [illegible] بەيان ايتدى. ايبنەمش طروتسكىنىڭ سوڭغى سوزندن سونگ بو آۋزدان تېمر يوللار [illegible] خطابنامە ھەم يوللار خالق كامىسسارياتىنىڭ قەرارى قەبول ايتلدى.

[illegible]اش فرونتىنا كوچو.

ايبنەمش پرى آبرازوۋسكىنىڭ دا كلادى موكندا اسيېزد روسىيەنىڭ بوتون اشچى، كرەشتىيەنلەرىنە اش فرونتىنا كوچو ھاقندا خطابنامە بلەن مۇراجەعەت ايتەرگە قەرار بيردى.

تەسويرەدەگى ايكلشلەر بزگە مۇراجەعەت.

پېتروۋسكىنىڭ دا كلادى سونگندا اسيېزد تېمىر قزل عەسكەرلەرگە خطابنامە بلەن مۇراجەعەت ايتب، آلارنىڭ تېزدەن وەطەنلارىنا قايتاچاقلارىنا اوزىنىڭ اشانغانلقن بەيان ايتدى.

روسىيەدە ئېليكتريفىكاتسىيە.

مالىنوۋسكىنىڭ دا كلادى سونگندا، اسيېزد بوتون ساۋېت اورگانلارىنا ئېليكتريفىكاتسىيەنى تېزدەن طورمشقا تەطبىق ايتە باشلارغا تەقديم ايتب قەرار چقاردى. ئېليكتريفىكاتسىيەنى ئۆيرەنو ئوچۇن ھەممە يەرلەرگە [illegible] ھەم آلارنىڭ ھاقندا خالق آراسندا آڭلاتماتارادو اوچن پراف ساپوزلارغا تاپشورغا بولندى.

قاۋقازلارنى قزل آرمىيا صاقندان آزاد ايتو.

خزمەت ھەم مۇدافەعە ساۋېتى ايسمندن ايبنەمش طروتسكى قزل آرمىيا صاقندان قاۋنلارنى قايتارو تەرتىبى ھاقندا قەرارنى ايعلان ايتدى.

موھافەظە بالاۋيبىيە اسيېزد تاراقندان قەبول ايتلدى.

ايبنەمش طروتسكى اسيېزدنىڭ بوتون ۋەكىللەرگە مۇراجەعەت ايتب قزل آرمىيانىڭ صاقن نەفرى ھەم قزل كورەشچىلەرنىڭ صوغشچىلارن باشقارتو ھاقندا [illegible] باصاۋلى اوقلدى.

اسيېزدنىڭ ساسياتى [illegible]

تارافندان اوقولغان اسيېزدنىڭ [illegible] ھەم [illegible] جمھورىيەتنىڭ [illegible] ھاقندا [illegible] اسيېزدغا كېلگەن [illegible] بلەن ساۋېتلار [illegible] ھەم برلەن شەرق جمھورىيەتنىڭ ۋەكىللەرى كېلگەنلەر ايدى.

مەركەز باشقاروچى كامىتېتقە سايلاولار.

كون آرتىبىنىڭ ايك سوڭغى ماددەسى مەركەز باشقاروچى كامىتېتكە سايلاولار ھاقندا ايدى. پارتىيەسز ۋەكىللەر فراكسىيەسى بلەن كېلىشب كاممونىستلار فراكسىيەسى تاراقندان تەقديم ايتلگەن ٣٠٠ كىشىلەك اسپيسكا بر آۋزدان قەبول ايتلدى. مەركەز باشقاروچى كامىتېتقە سايلانوچىلارنىڭ ئوچدەن ايكى ئۆلۈشى گوبېرنالاردان كېلگەن ۋەكىللەر.

اسيېزدنىڭ يابلووى.

جمھورىيەتنىڭ خوجالق اشلەرن يولغا قويو ھەم ساتسىياليزم ايدارەسىن [illegible] اسيېزدنىڭ ئەھەمىيەتى ھاقندا سويلەگەن ايبنەمش كالىنىننىڭ ئوزوقندان صونگ، كوچلى اينتىرناتسىيانال ناۋاسى آستندا بوتون روسىيە ساۋېتلارىنىڭ ٨ نچى اسيېزدى يابلدى.

اشچى قاينى.

مۇكارغا قەدەر ھېچ اول قەدەر بولماغان كوب سانلى اسيېزد ۋەكىللەرى [illegible] بلەن اشلەر. [illegible] كاممونىستلار فراكسىيەسى [illegible] كاممونىستلار فراكسىيەسىدا يارلقى ايكى مىڭدىن آرتق كىشى بار. [illegible] كوب كىشى بولورغا [illegible] ھەز طلع تورمش

...سوز ئېيتىش پاشاەر...
ئۆزىنىڭ نۇتقىدا، ئىسپىزدنىڭ ئىشلەيدىغان ئىشلەرىنىڭ ئەھمىيەتلىكلىكى كوپ ھەم بىلىك باشقى ئۆتكەنلىكىن ھېلى.

قىسقىغىنا ۋاقىت (٥ كۇن) ئىچىدە، پرولېتارىيات ئاممەسى ئاراسىدا، مەدەنىيەت ئۇرنىدىن چوڭ خاقىدا بىلىك كوپ ئىشلەر ئىشلەنگەندىن كېيىن ئۆزىنىڭ نۇتقىنى، ئىسپىزد ئەزالارى ھەم شەرق خالقلارى مەدەنىيەتى كۆرسەتكۈلەرنى قاراۋغا، دارلفۇنۇنىڭ ئاكتۇۋ زالىدا، موزىقا مەكتەبى شاگىردلەرى طەرافىدىن ياسالا تۇرغان كانسېرتنى طىڭلارغا ھەم ئىسپىزد ئەزالارى ئۈچۈن ياسالغان ئاشقا قاتناشىرغا تەقلىپ ئېتىپ بىرە.

ئىسپىزد، بەيىنەلمىلىل چرلاب يابىلا.

ئىشچىلەر دونياسى.

بلغا آرتى ئىلەبەگلەرنىڭ گى پارتىيەسىز تاتار ئىشچىلەرى ھەم قىزىل عەسكەرلەرىنىڭ كانفىرېنسىيەسى.

(دەۋامى)

[illegible]

قىزىل كازارما كۈنى.

قازان شەھرىنىڭ پۈتۈن تۇرمۇش كۈچى بىلەن كۈن كوروچىلەر ھەم رەھبانلى ئەۋاف كۆڭۈلى گۈارزدانلارى بەش شۇرالارغا كېلىپ، ئۇنىڭ سوغۇشلاردا غالىبانە قازانغان قىزىل عەسكەرلەرىگە، ماددى ھەم مەعنەوى جەھەتتىن ياردەم ئېتىپ بىرىپ بورچلارنىدا قازانە ئېتىش. مەركەز پارتىيە كامىتېتىنىڭ تەقدىم بو بىنچا ۋيەرە عىلىۋاردا قازان شەھرىدە قىزىل كازارما كۈنى ياسالاچاق، بو كۈننىڭ ۋازىيفاسى، قەھرىمان قىزىل عەسكەرلەرىگە كېرەك ياراقلار بىلەن تەمىن ئېتىش — كرومتىيەتلەر مەنفەعەتىن ساقلارى، دۇشمەنلارغا قوەرزانك ئۇستۇن چوقۇسى ئىچى — كرومتىيەتلەر ۋە بو ئىنقىلابنى ساقلارى ئۇچۇن تاعين... كۈچەيتىپ تۇرور.

گەرچە ئەزرگى كۈنىدە فرونتلاردا ئۇلطاق پولەمىوت، ئىسلاھات ۋە تاۋشلارى يا كرابى طورىماھادا بىزنىڭ قىزىل آرمىيەمىز دۈشمان ئېلىنى ساقلاو ئۈچۈننى ئى خالفە ئويازغا، بو تۇرمۇش دونيا بورژۇازىيەسىنىڭ يا قا خوجرانلەرىنە خەزرلەئب، بۇتۇن قازاق كوچلەرى دەفع ئېتەرلىك بو رەۋشدە خەزر بولۇغا تېيىش. قىزىل عەسكەرلەرىنىڭ كېرەك — ياراق بىر...

ۋەھىلەر بو عەزەمى گۈارزدانلار ئىچىدە جىددى رەۋشدە قاطىشىپ، شول بو يۈك ئىشكە ياردەم ئېتىپى زور بورچى ئېتىپ تانوغا تېيىش. قىزىل ئىشلەرى موتەخەسسىسلەرى ھەم تۇرلى ھۇنەر ئېيەلەرى، دوكتورلار، ئىشچى — خاتۇن — قىزلار ھەزىل كازارما كۈنىدە زور كوچ قويۇپ، بو كۈننى تېيىشلى دەرەجەدە عەسكەرلەرىگە زور ياردەم كۈنى ئېتىپ ياسى آلاچاقلار.

ئەيىر ئىشلەپ كۈن كوروچى خالقلار آراسىدا آگىتاتسىيە ھەم پراپاگاندا ئىشلەرىدە ئىفراط كېتىك يول قويىلا. بو ئىشلەپ ئېيىر ئىشلەپ كۈن كوروچىلەر آراسىدا قىزىل عەسكەرلەرىز خاقىدا فىكر تاراتىپ، ياردەم ئېتىو خاقىدا آلارغا يول كورسەتۈرگە، تۇرلى مۇئەسسەسەلەرنىڭ كىچلەرى قىزىل عەسكەرلەرىزنى طارزو اورنلارن ھەم سانىتارنى ئىشلەرن ياخشىلاۋغە يونەلدۈرگە تېيىش.

بو كۈندە كازارمالارنىڭ بىناسلارى، شىفاخانەلار چېستارتلارغە، ئىشچى آتوملەرىنىڭ ياردەملەرى بىلەن پيچلەر، ئېبەتلەر، ئىشكلەر، تەرەزەلەر ۋە باشقەلار ئۆزەتىلرگە تېيىش.

[illegible]

نېفت چىقارو ھەم كېتىرو

ئازربەيجان خالق خوجالىق ئىشلەرى كامىسارى ھەم ئىسپىزد وەكىلى ئېيتىشىچە، بويىل نېفت يەتىرو ئىشىدە بو يوللارىنىڭ ئىشچىلەرى ئېكسپىد... زور قەھرەمانلق كورسەتتىلەر. دېزەرگى ۋاقىتدا نېفت پۈرتتە تورغان پۈتۈن خوجەتە ھەم پاراخودلارغا ۋە ۋاگون يارالارغا اورنلاشقان قەدەر پاراخود ھەم پارژالارنى پارتىيەدا تۇزەتكەندە ئۆتكەندە بىر يىل ئەچىدە يالغا ٣٠٠ ميليون پۈط نېفت اوزاتا آلاچاقبز، شوندان ٢٦٠ ميليون پۈتى يا ئۇدان قالغان ٤٠ ميليونى كۇرۇبىدان. ئازربەيجان سوۋېت ھۆكۈمەتى تاراقىدان خوصوصى قوللاردا ١٨٦ ئېيفت پرومىسلاس ناتسىيانالىزى اوات ئېيلەدى. شولايوق سوۋېت پرومىسلارىدا ئۇزلە باشلادى. ئەزرگى ۋاقىتدا نېفتنىڭ ٧٠ پراتسېنتى ئېلىپ چىقوا ياردەمى بىلەن چىقارلا. ئەزربەيجاندا بارلغى ٣١٤ ميليون پۈط نېفت زاپاسى بار.

پاشا آول.

[illegible]

اوييلار.

[illegible]

شەرقدە.

سوۋېتلار ھۆكۈمەتنى تانورغە كېرەك.

گرۇزىيە مېنشېۋىك گەزىتەلەرى، ئەزرەرگىچە رۇسىيەئىشلەرىنە قاتشرغا يارامايتانلىقى مەعلوم بولدى. ياۋروپانى ئۆچۈن بىردىن بىر يول سوۋېتلار خاكىمىيەتنى رەسمى رەۋشدە تانو كېرەك دېپ يازالار.

يوتقچىلار قاچالار.

پېرسىيەدە ئىرىسىيەتلار نىڭ موۋەففەقىيەتلەرى سەبەبىلى فرانسىيەدا كەرلەرى ھەم ساعات چىلەرى پرومىشلىنىكلەرى پېرسىيەدىن قاچالار.

آرتق ھەم اوزاوق فرونتى

[illegible]

مەعارىف خادىملەرىنىڭ تولكە قۇرۇلتايى.

[illegible]

حوكومەت تەدبيرلەرى.

تاتار جومهوريەتى خالق كاميسارلارى ساويتينىڭ تاتار جومهوريەتندە ساپ (ماگقا) اورولارن بترو چارەلەرن كورو خاقندا‌غى

مەجبورى قەرارى.

№ 46

۱۹۲۰ نچى يل، ۲۸ دیكەبر، قازان.

۱) تۆرلەرنىڭ آتلارندا ساپ (ماگقا) [illegible]

۹) ساپ اورودان اولگەن حەيوانلنىڭ تيريلەرى تونالميچا ياقود ساپ آورووى بولو شەبەلى تورلەگەن حەيوانلار، ۳ آرشين دا‌ندا ساپراق بولماو شەرطى بلە يىرگە كومەلەر.

۱۰) ساپ بلەن آورغان حەيوانلار توروغان بينالارنى هەم آلارنىڭ بوتون تە‌يرلەرىنە دیزينفيكسيه (بوجەرشلى آورولاردان ميكروبلارن بترو ئوچون زەهەرلى تو‌تون بيبەرو) ياسالا. [illegible]

قازان خەبەرلەرى.

قسقا مۆددەتلى كرەستيەنلەر كورسى.

۱۹۲۱ نچى يلنىڭ ۱۵ نچى ‌غينوارندا، سەياسى آڭ - بلم تاراتو باش ئيدارەسى طەرافندان تاتار جومهوريەتينىڭ بوتون كانتونلارندا قسقا مۆددەتلى (دورت كونلك) كرەستيەنلەر كورسلارى آچلا. بو كورسلارنى آچودان مەقصەد اول خوجالق ئشلەرن كونەرو ئوچون سەياسى، عيلمى هەم ئەيبر ئشلەرگە چاقروغا قزقسو بولب كانتونلاردا‌غى هەر سەھەرلەردەگى اول خوجالقى ئشلەرن ئشلەوچى بوتون [illegible]

اوچونچى بولكدە ۱۶ سەعەت ئچندە فەقەت هەمەلى وەرقەگە شۆ‌غوللەنيلب حوكومەتن يير ئشلەوى، حەيوان آسراو - چياق هەم بچەنلكەر خاقندا مەعلومات بيرلە

ريزق نەرسەلەرن بوش بيرو

تاتار جومهوريەتى آزق خالق كاميسارياتى، بوتون رايون آزق كەميتيتلەرينە توبەندەگى قەرارنى بيرونە يەتكرەگە تەقديم ئيتتى:

خالق كاميسارلارى ساويتينىڭ ۱۹۲۰ نچى [illegible]

خاتون - قزلار دنياسى

Р. В. Ц. Казань. Тираж 7000 экз.

Лито-Типография „УМИД" в Казани